

Titulació	Tipus	Curs
Educació Infantil	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Cristina Laborda Molla

Correu electrònic: cristina.laborda@uab.cat

Equip docent

Natalia Contreras Gonzalez

Mario Raul Montero Camacho

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

Es recomanable haver cursat les assignatures "Inclusió Educativa: NEE" i "Desenvolupament de la personalitat 0-6".

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la matèria Educació Inclusiva. En el marc de l'escola inclusiva actual es fa necessari un context en el que el docent, com agent d'innovació i gestió de la diversitat, faciliti la transformació de l'escola ordinària a fi i efecte d'augmentar la seva capacitat per atendre a tot l'alumnat, posant l'èmfasi en l'alumnat amb necessitats educatives específiques de caràcter cognitiu. Els dos objectius formatius a aconseguir són:

1. Dissenyar processos d'ensenyament-aprenentatge per donar resposta a les necessitats educatives de l'alumnat en contextos de diversitat.
2. Dinamitzar processos d'inclusió educativa dins d'un marc col·laboratiu en espais multiprofessionals.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Actuar com orientador de pares i mares en relació amb l'educació familiar en el període 0-6
- Actuar en l'àmbit de coneixement propi valorant l'impacte social, econòmic i mediambiental.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Identificar dificultats d'aprenentatge, disfuncions cognitives i les relacionades amb l'atenció.
- Reconèixer i avaluar la realitat social i la interrelació de factors implicats com a necessària anticipació a l'acció.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els indicadors de sostenibilitat de les activitats academicoprofessionals de l'àmbit integrant-hi les dimensions social, econòmica i mediambiental.
2. Analitzar experiències de bones pràctiques en el procés d'inclusió educativa per abordar processos de col·laboració entre els diferents agents educatius.
3. Analitzar i identificar necessitats educatives dels estudiants per dissenyar estratègies d'ensenyament-aprenentatge en un context d'escola inclusiva.
4. Aportar idees i saber-les integrar en el treball conjunt de l'equip.
5. Comprendre el procés d'inclusió educativa per analitzar la pràctica docent i el context institucional que l'engloba.
6. Establir equips de treball per poder desenvolupar activitats de forma autònoma.
7. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.

Continguts

BLOC A: FONAMENTS TEÒRICS

- 1.- Desenvolupament cognitiu i processos cognitius bàsics: Atenció, percepció i memòria. Processos d'aprenentatge: factors intrapersonals, interpersonals i socioambientals.
- 2.- Concepte de capacitat intel·lectual.
 - Conceptualització de les altes capacitats intel·lectuals.
 - Característiques evolutives de l'alumnat amb discapacitat intel·lectual i altes capacitats.
 - Les altes capacitats intel·lectuals i la discapacitat intel·lectual en el marc de l'escola inclusiva. Marc normatiu.
- 3.- Avaluació de les altes capacitats i de la discapacitat intel·lectual. Millora de la detecció i de la posterior atenció psicopedagògica. Punts forts i punts febles.
- 4.- Els serveis educatius en la discapacitat intel·lectual i en les altes capacitats.

BLOC B: FONAMENTS DEL PROCÈS D'ENSENYAMENT-APRENTATGE.

- 5.- Clarificació conceptual i conceptualització de la discapacitat.
- 6.- Fonaments dels models de processament cognitiu i les seves bases educatives.
- 7.- El llenguatge simbòlic en l'alumnat amb discapacitats cognitives.
- 8.- Estratègies pel desenvolupament educatiu en les diferents síndromes cognitives.
 - Context escolar.
 - Context familiar.

- Context social.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Anàlisi de documents, exposicions dels estudiants, visionats de pel·lícules, reflexions sobre les qüestions bàsiques dels continguts, etc.	45	1,8	2, 5
Tipus: Supervisades			
Treball no presencial, dirigit a partir de pautes i guies donades pel professorat	30	1,2	4, 6
Tipus: Autònomes			
Preparació individual i grupal dels treballs, lectures i anàlisi de casos. Estudi de la matèria i preparació de proves	75	3	2, 3, 5

Les activitats formatives que tenen lloc en aquesta assignatura són de tipus dirigit, supervisat i autònom:

Les classes presencials estan dirigides pel professorat de l'assignatura i es realitzen en els espais de la Facultat. Són classes en gran grup que combinen l'exposició, reflexió i debat dels principals continguts i elements de discussió dels diferents blocs. Hi ha també espais de treball en grup petit per analitzar i debatre les activitats proposades pel professorat per tal de complementar les sessions teòriques.

Les activitats supervisades pel professor fora de l'aula inclouen el conjunt de tutories individuals i grupals, físiques i virtuals, que han de servir per resoldre dificultats, orientar tasques i assegurar la comprensió dels aprenentatges de l'assignatura.

El treball de tipus autònom és el que realitza l'estudiant de forma independent i suposa la preparació de lectures, casos i altres tipus de tasques per tal de treure el màxim aprofitament de les sessions i assolir els objectius de l'assignatura

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, perquè els alumnes completin les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev1: Treball pràctic Bloc A: reflexió individual (entregues setmanals)	20%	0	0	3, 4, 5, 6, 7
Ev2: Acció educativa Bloc B: individual (entregues setmanals)	20%	0	0	1, 2, 4, 6

Avaluació continuada:

Bloc A de l'assignatura

- Entrega setmanal reflexions sobre les sessions (25%). Individual. Lliurament: sessió de la setmana següent.
- Producció i Presentació de Materials (Fira de Materials). (25%) Treball en Grup. Data: 15/06/26

Bloc B de l'assignatura

- Entrega setmanal d'Accions Educatives (25%). Individual. Lliurament: sessió de la setmana següent.
- Producció i Presentació de Materials (Fira de Materials). (25%) Treball en Grup. Data: 15/06/26

Avaluació única:

- Carpeta Aprenentatge sobre temes cada un dels temes Bloc A (25%). Lliurament: 15/06/26
- Carpeta Aprenentatge sobre temes cada un dels temes Bloc B (25%). Lliurament: 15/06/26
- Treball pràctic d'intervenció individual (50%) aplicat a un cas amb defensa oral del mateix. Data: 15/06/26

Recuperació:

Les evidències d'avaluació recuperables son els Materials presentats a la Fira de Materials i el Treball pràctic d'acció educativa.

Data de recuperació de l'avaluació única i continuada: 22/06/26

Aspectes a tenir en compte:

- Totes les evidències hauran d'obtenir un mínim de 5 per a poder fer mitjana.
- Les devolucions, retorns o qualificacions de les evidències s'hauran de publicar en el campus virtual en el termini màxim de 15 dies després de la seva realització, i s'haurà d'oferir una data de revisió dintre dels 10 dies següents a la seva publicació.
- Es considera que una evidència és No avaluable quan l'estudiant no ha pogut aportar el 100% de la prova escrita i del treball del curs i el 75% de les activitats realitzades a classe.
- A partir de la segona matrícula, l'alumnat podrà acollir-se a una prova de síntesi que consistirà en un estudi de cas i en una prova escrita. En aquest cas, la qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.
- Per aquesta assignatura, està permès l'ús de tecnologies d'Intel·ligència Artificial (IA) exclusivament en: la cerca bibliogràfica o d'informació, traduccions i la busca d'idees pel treball pràctic. Cada estudiant haurà d'identificar clarament quines parts han estat generades amb aquesta tecnologia, especificar les eines emprades i incloure una reflexió crítica sobre com aquestes han influït en el procés i resultat final de l'activitat. La no transparència de l'ús de IA en les activitats avaluable es considerarà falta d'honestat acadèmica i es qualificarà l'evidència amb un 0, sense opció a recuperació.
- És necessari que l'alumnat domini la llengua en la qual es presentin les evidències d'avaluació. Els errors ortogràfics o les dificultats per expressar-se en la llengua vehicular es tindrà en compte en l'avaluació de cada una de les evidències d'avaluació.
- D'acord a la normativa UAB, el plagi o còpia d'algun treball o prova escrita es penalitzarà amb un 0 com a nota de l'assignatura perdent la possibilitat de recuperar-la, tant si és un treball individual com en grup (en aquest cas, tots els membres del grup tindran un 0).
- Cal mostrar una actitud compatible amb la professió: escolta activa, respecte, participació, empatia, puntualitat, pensament crític, i un ús adequat dels dispositius electrònics, entre d'altres. En aquesta assignatura, s'assumeixen els principis deontològics de la professió.
- Es recomana revisar que s'han escrit correctament les fonts, notes, citacions textuais i referències bibliogràfiques seguint la normativa APA, i d'acord amb la documentació que es resumeix en fonts de la UAB:

- El tractament de casos particulars, dubtes, suggeriments, etc., s'haurà de plantejar al professorat del bloc corresponent.
-

Bibliografia

AAIDD (2010). *Intellectual Disability. Definition, Classification, and Systems of Supports*. Washington, D.C.: American Association on Intellectual and Developmental Disabilities. Traducció al castellà: AAIDD (2011). *Discapacidad Intelectual. Definición, Clasificación y Sistemas de Apoyo*. Madrid: Alianza Editorial.

AAMR (2007). *Escala d'intensitat dels suports. Manual de l'usuari*. Barcelona: APPS.

AAMR (2006). *El retard mental. Definició, classificació i sistemes de suport*. Vic: EUMO Editorial. (Aquesta obra és la traducció al català del Manual de l'AAMR de 2002).

Arellano, A. y Peralta, F. (2013). Autodeterminación de las personas con discapacidad intelectual como objetivo educativo y derecho básico: estado de la cuestión. *Revista Española de Discapacidad*, 1 (1), 97-117. doi: <http://dx.doi.org/10.5569/2340-5104.01.01.05>

Duran, D., Giné, C. y Marchesi, A. (2010). *Guia per a l'anàlisi, la reflexió i la valoració de pràctiques inclusives*. Barcelona: Departament d'Educació.

Departament d'Ensenyament (Generalitat de Catalunya) (2013). *Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu - Guia per a mestres i professors*, Servei de Comunicació i Publicacions.

Departament d'Ensenyament (Generalitat de Catalunya) (2013). *Les altes capacitats: detecció i actuació en l'àmbit educatiu - Guia per als equips d'assessorament i orientació psicopedagògica (EAP) i els orientadors dels instituts*, Servei de Comunicació i Publicacions.

Echeita, G. i Aisow M. (2010). *La Educacion inclusiva como derecho. Marco de referencia y pautas de accion para el desarrollo de una revolucion pendiente*. Ponencia II Congreso Iberoamericano de Síndrome de Down. [https://www.uam.es/personal_pdi/stmaria/sarrio/DOCUMENTOS,%20ARTICULOS,%20PONENCIAS/Educacion](https://www.uam.es/personal_pdi/stmaria/sarrio/DOCUMENTOS,%20ARTICULOS,%20PONENCIAS/Educacion%20Inclusiva.pdf)

European Union Agency for Fundamental Rights - FRA (2014). *The fundamental rights of persons with intellectual disabilities and persons with mental Health problems*. [https://fra.europa.eu/en/publication/2010/fundamental-rights-persons-intellectual-disabilities-and-persons-mental-](https://fra.europa.eu/en/publication/2010/fundamental-rights-persons-intellectual-disabilities-and-persons-mental-health-problems)

Federació Allen i Càtedra de Innovació Social de la Universitat de Lleida. Alsinet, C., Feliu, B., Torres, M. (2017). *Revisió del model dels serveis de suport per a les persones amb discapacitat intel·lectual i del desenvolupament*. http://www.allem.cat/uploads/news_files/0bf2671633e5c53f6e825fc29584731b5fb930af.pdf

Giné, C. (coord.); Basil, C.; Bolea, E.; Díaz-Estébanez, E.; Leonhard, M.; Marchesi, A.; Riviére, A. y Soro-Camats, E. (2003). *Trastorns del desenvolupament i necessitats educatives especials*. Barcelona: Edicions de la Universitat Oberta de Catalunya.

Palliserà, M. (2011) Apoyando proyectos de vida inclusivos: Claves para transformar las prácticas socioeducativas de personas adultas con discapacidad intelectual. *Revista de Educación Inclusiva* 3(3), 69-87.

Palliserà, M., Fullana, J., Vilà, M., Jiménez, P., Castro, M., Puyaltó, C., Montero, M. y Martín, R. (2014). Análisis de los apoyos que reciben los jóvenes con discapacidad intelectual en su transición a la vida adulta en España: una investigación a partir de experiencias de profesionales y personas con discapacidad", *Revista Española de Discapacidad*, 2 (2), 27-43.

Salazar Chavez, B. M. (2017) La lectoescritura como facilitador de la integración social en alumnos con discapacidad intelectual. *Ciencia y futuro* 7(1), 147-162.

Sánchez, J. L. (2004) Enseñar a leer a los alumnos con discapacidad intelectual: una reflexión sobre la práctica.

Bibliografia complementària

Bronfenbrenner, U. (1987). Ecología del desarrollo humano. Cognición y desarrollo humano. Barcelona: Paidós.

<http://psicopedagogosrioiv.com.ar/wordpress%20colegio/wp-content/uploads/2017/07/la-ecologia-del-desarrollo-1>

Diari Ara 06/12/2018. *Unes 100.000 persones amb discapacitat intel·lectual podran votar en les pròximes eleccions generals*.

http://www.ara.cat/societat/100000-persones-discapacitat-podran-votar-proximes-eleccions_0_2138186284.html

DINCAT. Autogestors i autorepresentació. http://www.dincat.cat/ca/autogestors-i-autorepresentacio_13139

Font, J. (2005). La evaluación del alumnado con retraso mental. En A. M. Sánchez-Cano, A. M. i Bonals, A. J. (Coords.). *La evaluación psicológica*. Barcelona: Graó, pp.417-450.

Flórez, J. (2014). *Retos de la Neurociencia en el Siglo XXI. El reto de la discapacidad intelectual*. Conferencia pronunciada en la Real Academia Nacional de Medicina, Madrid, 6 de junio de 2014.

Gifré Monreal, M. i Esteban Guitart M. (2012). Consideraciones educativas de la perspectiva ecológica de Urie Bronfenbrenner. *Contextos Educativos: Revista de Educación* 15, 79-92.

[ConsideracionesEducativasDeLaPerspectivaEcologicaD-3972894.pdf](#)

Laborda, C. y González, H. (2017). Estudio cualitativo sobre discapacidad intelectual y trabajo protegido. La orientación como herramienta para mejorar la calidad de vida. *Revista Española de Orientación y Psicopedagogía* 28 (3), 82-98.

Plancarte, P. (2017). Inclusión educativa y cultura inclusiva. *Revista Nacional e Internacional de Educación Inclusiva*, 10(2) pp 213-226.

Plena inclusión. *Una educación inclusiva para una vida plena*. Recuperat el 29/04/2019.

https://www.plenainclusion.org/que_hacemos/educacion-inclusiva

Plena inclusión. *Programa de ciudadanía activa*. Recuperat el 05/04/2019.

https://www.plenainclusion.org/que_hacemos/apoyamos-a-las-personas/ciudadania-participacion

Serra, M. (2008). *Quiet*. Editorial Empúries.

Sole, A. (2016) Tinc una discapacitat, no una diversitat funcional. Diari ARA.

https://www.ara.cat/societat/discapacitat-no-diversitat-funcional_0_1588041214.html

Thomson, J. R.; Schalock, R. L.; Agosta, J.; Teninty, L. y Fortune, J. (2014). How the Supports Paradigm Is Transforming the Developmental Disabilities Service System. *Inclusion*, 2 (2), 86-99.

Verdugo, M.A. y Bermejo, B.G. (2009). *Discapacidad intelectual. Adaptación social y problemas de comportamiento*. Madrid: Pirámide.

Vives, M. y Miralles, F. (2014). *Si creus en mi, et sorprendré*. Barcelona: Columna Edicions.

Programari

No aplica en aquesta assignatura.

Grups i idiomes de l'assignatura

La informació proporcionada és provisional fins al 30 de novembre de 2025. A partir d'aquesta data, podreu consultar l'idioma de cada grup a través daquest [enllaç](#). Per accedir a la informació, caldrà introduir el CODI de l'assignatura

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PAUL) Pràctiques d'aula	1	Català	segon quadrimestre	tarda
(TE) Teoria	1	Català	segon quadrimestre	tarda